

imię i nazwisko: ..... klasa: .....

nazwa szkoły: .....

imię i nazwisko Twojego nauczyciela języka polskiego: .....

„ZŁOTA ŻABA” 2024/2025
etap I – 21 listopada 2024 roku
Konkurs w Dziedzinie Literatury i Języka Polskiego
Organizator: Fundacja Edukacji Społecznej EKOS

Ciesz się, że bierzesz udział w naszym konkursie. Przed Tobą zadania, na których rozwiązanie masz 90 minut. Zadania 3 i 6 wykonaj na kartce papieru kancelaryjnego. U góry kartki napisz swoje imię i nazwisko, nazwę szkoły, imię i nazwisko nauczyciela języka polskiego. Czytaj uważnie polecenia, dbaj o precyzję i poprawność językową swoich wypowiedzi, przede wszystkim jednak myśl, myśl, myśl... POWODZENIA!

Twoja Żaba

1. (0-10) Odgadnij wyrazy (zaczynające się na pr-) i wpisz je we właściwe miejsca w diagramie.

Przykład: dla abonenta do zamówienia – *prenumerata*.

p	r																		
p	r																		
p	r																		
p	r																		
p	r																		
p	r																		
p	r																		
p	r																		
p	r																		
p	r																		

- dla robotnika do wykonania
- dla jubilatę do przyjmowania
- dla wykładowcy do wygłoszenia
- dla grzybiarza do znalezienia
- dla spacerowicza do odbycia
- dla gościa do przekroczenia
- dla sędziego do prowadzenia
- dla proroka do wygłoszenia
- dla głowy państwa do sprawowania
- dla kierowcy do rozwijania

2. (0-12) W każdym z wersów zapisano słowa związane z treścią jednego utworu literackiego, w każdym jedno ze słów nie pasuje. Wykreśl je.

A	korona	szaleństwo	eliksir	maliny	jezioro	wierzba	piorun
B	duchy	sowa	cmentarz	noc	gorczyca	miecz	wianek
C	grzyby	niedźwiedź	hipopotam	wąż boa	mrówki	muchy	Robak
D	statek	morze	tułaczka	Mickiewicz	Słowacki	żołnierz	schody
E	wulkan	baobab	samolot	słoń	lis	baranek	helikopter
F	krokodyl	gitara	mur	kościół	stryj	wino	spór

3. (0-14) Przepisz wierszyk Danuty Ludwiczak, wpisując brakujące litery - *ch* lub *h*.

Chorowity Hieronim

Niestety Hieronim chorowitym był ...łopem,
 ...ość wzmacniał się ...rzanem, ...mielem i ...yzopem.
 ...roniczny miał katar i ...roniczną ...rypę,
 często też zapadał na bron...it i grypę.
 ...o...lą wprost wypijał ...erbatki, napary,
 ...wytał się nawet różnych metod stary...,
 ...łptał syrop, na siebie ...uchał wciąż i dmu...ał,
 ściśle diety przestrzegał i lekarzy słu...ał.
 ...andra ...u...ro drażyła. O ...aniebny losie!

Bo co to za życie z ...usteczką przy nosie!
 Wreszcie w ...wilę podjął ...walebną decyzję:
 sport uprawiać będzie. I nawet miał wizję,
 jak z ...udego ...u...ra staje się ...erosem.
 Plan realizował. Śpiewał pełnym głosem,
 ...umor miał i przestał ...rzękać oraz ki...ać,
 nawet do płci pięknej z czasem zaczął wzdy...ać.
 Nie do wiary wprost, jak Hieronima życie
 zmieniło to jedno szczęśliwe odkrycie!

źródło: D. Ludwiczak, *Chorowity Hieronim*, [w:] tejże, *Żubr żul żuchwą żurawinę... Wierszyki ortograficzne*, Warszawa 2005.

4. (0-12) Przeczytaj tekst komentujący finałowe słowo z plebiscytu Młodzieżowego Słowa Roku i zdecyduj, które zdania odnoszące się do niego są prawdziwe. Wpisz P obok czterech zdań prawdziwych.

W finałowej dziesiętnastce tegorocznego plebiscytu znalazło się słowo nietypowe: **zgerypala**. Czy to jest słowo? – można by zapytać. Raczej wyrażenie, bo składa się z trzech elementów: *z gery pala* i jest pierwszą częścią wypowiedzi obrazującej szkolną klęskę bohatera serialu „Szkola”: *Z gery pala, z maty kolejna... kurcze, no... wszystko się chrzani... Zgerypala*, czyli ‘jedyńka z geografii’ jest ciekawa z kilku powodów. Po pierwsze, wypowiedziana jednym tchem (co obrazuje łączna pisownia) brzmi zabawnie. Nie musi być tylko ‘jedyńką z geografii’, może też być „śmiesznym powiedzeniem”, „przywitaniem” wyrażającym „radość, luz, coś typu *essa*” – jak piszą uczestnicy plebiscytu. Zapewne z tego powodu stała się tiktokowym wiralem. Po drugie, we frazie: *z gery pala, z maty kolejna* mamy ciekawe twórcze przekształcenia nazw przedmiotów szkolnych. Jest *gera*, czyli geografia, jest *mata*, czyli matematyka. W *Nowym słowniku gwary uczniowskiej* obok *gery* zanotowano także inne neologizmy: *geo, geoga, geogrenda*. (...) Wszystkie te neologizmy słowotwórcze notuje *Nowy słownik gwary uczniowskiej* wydany w 2004 roku. Ów historyczny już zbiór można pewnie wzbogacić o kolejne nowe słowa. Większość z nich to okazjonalizmy, „słowne świeczki”, co się zapalają w jakimś językowym kręgu i szybko gasną, bo już się pojawiło nowe zabawne określenie. Właśnie taki efemeryczny jest slang! Trzeci powód, dla którego warto o tym słowie-niesłowie mówić, to ten, że **zgerypala** zaczęła w mediach społecznościowych dyskusję o prawach ucznia. A konkretnie o tym, że za brak zadania z „gery” nie można uczniowi postawić „pały”. Ale to już temat na inny komentarz...

Źródło: E. Kołodziejek <https://sjp.pwn.pl/mlodziejowe-slowo-roku/haslo/Zgerypala-zabawa-slowem-komentarz-Ewy-Kolodziejek>

1. Źródłem opisanego wyrażenia jest wiral pochodzący z TikToka.	5. Język młodzieżowy nieustannie się zmienia.
2. Język młodzieżowy cechuje komizm.	6. Synonimem słowa <i>zgerypala</i> może być <i>essa</i> .
3. Wyrażenie <i>zgerypala</i> jest niepoprawne gramatycznie.	7. Neologizm to słowo, które szybko wychodzi z użycia.
4. Autorka ma negatywne nastawienie do innowacji językowych.	8. <i>Nowy słownik gwary uczniowskiej</i> wymaga modyfikacji.

5. (0-14) W każdym zdaniu ukryto sylaby, z których można ułożyć dwusylabowe nazwy europejskich miast. Znajdź je, a następnie zapisz obok.

Przykład: Bernard nie zauważył linki, przeciągniętej między drzewami. – BERLIN

- A. Wilki to tajemnicze zwierzęta. Czczono je w starożytnym Rzymie i na Bliskim Wschodzie. ....
- B. Patryk, patrz! W sklepie jest promocja na twoje ulubione płatki ryżowe. ....
- C. Prawo o ochronie zwierząt podaje, że nie należy polować na gatunki zagrożone. ....
- D. Nasz kolega Bernard skaleczył nogę, przełaząc przez płot. ....
- E. Niektóre ogry były magami, ale większość z nich to okrutne i bezmyślne stwory. ....
- F. Ostatnio przestaliśmy jeść na ulicy lody, bo jest nam za zimno. ....
- G. Halinka, gapisz się na ten mural jak cielę na malowane wrota! ....

6. (0-14) W kolejce po zakupy stoją bohaterowie lektur szkolnych: Scrooge, Raptusiewicz, Rudy, Łucja, Nemeček, Balladyna, Guślarz i Bilbo. Przeczytaj tekst i ustal, w jakiej kolejności stoją, począwszy od pierwszej postaci stojącej na początku kolejki (po lewej stronie).

Łucja stoi przed Cześniakiem. Na samym końcu kolejki stoi dziewczyna, która chce kupić maliny. Pomiędzy mężczyzną, którego odwiedziły świąteczne duchy, a mężczyzną, który prowadził ludowy obrzęd zaduszny, stoi cierpliwie hobbit. Bilbo widzi przed sobą podstarzałego właściciela kantoru i stojącego przed nim przyjaciela Alka i Zośki. Chłopiec stojący przed Łucją jest co prawda niski, ale zdołał zobaczyć, że przedostatnia w kolejce jest osoba, która chciała się ożenić z Podstoliną.

7. (0-14) W każdym z odgadniętych wyrazów zmień jedną sylabę - tak, aby powstało nowe słowo o podanym znaczeniu. Powstałe pary wyrazów wpisz obok.

Przykład: Zmień zboże na porę roku. ŻYTO - LATO

- A. Zmień warzywo na owłosienie twarzy. ....
- B. Zmień część nogi na roślinę dobrą na trawienie. ....
- C. Zmień drzwi w ogrodzeniu na okrycie wierzchnie. ....
- D. Zmień mebel na pieczywo. ....
- E. Zmień pęcherzykową masę na sypką substancję. ....
- F. Zmień straszdyło na rysunek kartografa. ....
- G. Zmień wyraz twarzy na skaleczenie. ....

8. (0-10) Tekst wiersza Stanisława Jachowicza pt. „Gąsienica i motyl” został pocięty na 12 części i pomieszany. Ustal poprawną kolejność, a następnie wpisz odpowiednie litery do tabeli na dole; pierwsza i ostatnia są już wpisane.

A. TA GĄSIENICA	B. MASZ SKRZYDŁA?	C. ZA ROBAK	D. SZKARADNY
E. TA MU NA	F. RZECZE RAZ	G. A DAWNO	H. ŁADNY.
I. MOTYLEK	J. CO TO	K. TO ODPOWIE:	L. OBRZYDŁA!

1. J	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12. B
------	----	----	----	----	----	----	----	----	-----	-----	-------